

II

(Az EK-Szerződés/Euratom-Szerződés alapján elfogadott jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

HATÁROZATOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2006. március 14.)

egy vállalati összefonódásnak a közös piaccal és az EGT-megállapodás működésével összeférhetőnek nyilvánításáról

(Ügyszám: COMP/M.3868 – DONG/Elsam/Energi E2)

(az értesítés a C(2006) 793. számú dokumentummal történt)

(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2007/353/EK)

2006. március 14-én a Bizottság a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) ⁽¹⁾ és különösen annak 8. cikke (2) bekezdése szerint határozatot fogadott el egy összefonódási ügyben. A határozat teljes szövegű, bizalmas információkat nem tartalmazó változata az ügy eredeti nyelvén megtalálható a Versenypolitikai Főigazgatóság weboldalán a következő címen: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html

I. ÖSSZEFOGLALÓ

(1) Az ügy az Elsam, Energi E2, KE és FE társaságok feletti irányítás DONG általi megszerzésére vonatkozik.

(2) A DONG a dán gázpiacon jelenleg működő, állami tulajdonban levő társaság. Az Elsam és az Energi E2 (E2) jelenleg Nyugat-Dániában (Elsam) és Kelet-Dániában (E2) működő dán villamosenergia-termelők. A KE és az FE a koppenhágai körzet jelenlegi kiskereskedelmi villamosenergia-szolgáltatói.

(3) A határozat arra a következtetésre jut, hogy az ügylet a hatékony verseny jelentős akadályozásához vezet, különösen erőfölény növelésén keresztül a következő piacokon:

— Nagykereskedelmi gázszolgáltatás Dánia (és potenciálisan Svédország) számára.

— Gáztárolás és rugalmasság (függetlenül attól, hogy kizárólag Dániára korlátozódik-e, vagy Svédországra is kiterjed).

— Gázszolgáltatás Dániában, egy vagy két piacnak tekintett, nagyobb üzleti ügyfelek és decentralizált kapcsolt hőerőművek részére.

— Gázszolgáltatás Dániában egy vagy két piacnak tekintett, kisebb üzleti ügyfelek és/vagy háztartások részére.

(4) A határozat arra a következtetésre jut, hogy a felek által javasolt vállalások elégségesek az azonosított versenyproblémák elosztatásához. A gáztárolás/rugalmassági piac tekintetében a javasolt vállalások legfőbb hatása a Lille Torupban található tároló értékesítéséből származik, ami a dániai tárolás/rugalmasság tekintetében kedvező hatást gyakorol a versenyre. A gáz nagy- és kiskereskedelmi piacok tekintetében a határozat arra a következtetésre jut, hogy a DONG által felajánlott gázfelszabítási program a tároló értékesítésével együtt elégséges a Bizottság által azonosított, és az e piacokhoz kapcsolódó valamennyi versennyel kapcsolatos aggály elosztatásához.

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

- (5) Következésképpen a Bizottság a bejelentett ügyletet összeegyeztethetőnek nyilvánítja a közös piaccal és az EGT-megállapodással, összhangban az összefonódás-ellenőrzési rendelet 2. cikkének (2) bekezdésével, valamint 8. cikkének (2) bekezdésével, illetve az EGT-megállapodás 57. cikkével.

II. INDOKOLÁS

1. A FELEK

- (6) A DONG a dán gázpiacon jelenleg működő, állami tulajdonban levő társaság, amely az olaj és földgáz feltárásában, termelésében, tengeri szállításában és értékesítésében, valamint a földgáz tárolásában és elosztásában tevékenykedik. Ezenkívül kismértékben részt vesz a szélerőenergia-termelésben, a villamosenergia- és hőszolgáltatásban.
- (7) Az Elsam és az Energi E2 (E2) jelenleg Nyugat-Dániában (Elsam) és Kelet-Dániában (E2) működő dán villamosenergia-termelők. Mindkét társaság a villamos energia termelésével és (pénzügyi és fizikai) kereskedelmével foglalkozik a nagykereskedelmi piacon, valamint távhőt termelnek. Azóta, hogy 2004-ben felvásárolta a (kelet-dániai) villamosenergia-kiskereskedőt, a Nesát, az Elsam meghatározó tevékenységet folytat a háztartások és üzleti ügyfelek részére történő kiskereskedelmi villamosenergia-szolgáltatásban is. Az Elsam és az E2 fő tulajdonosai egyrészt a helyi hatóságok, másrészt az Elsamban jelentős részesedéssel rendelkezik a DONG és a Vattenfall, az E2-ben pedig a Nesa és a KE.
- (8) A KE és FE a koppenhágai körzet háztartási és üzleti ügyfelei részére szolgáltat villamos energiát. Jelenleg Koppenhága, illetve Frederiksberg város tulajdonában állnak.

2. A MŰVELET ÉS AZ ÖSSZEFONÓDÁS

- (9) A határozat jelen része ismerteti a javasolt, összefonódásnak minősülő műveletet, amelynek során a DONG irányítást szerezne az Elsam, E2, KE és FE társaságok felett, eltekintve az Elsam és az E2 Vattenfallra szálló egyes, villamos energia előállításához kapcsolódó vagyontárgyaktól. Az eszközök Vattenfall általi megszerzése külön összefonódásnak minősül.

3. JOGI ÉS SZABÁLYOZÁSI KERETRENDSZER

- (10) A határozat tárgyalja a gáz- és villamosenergia-szolgáltatásra alkalmazandó szabályozási keretrendszert.
- (11) A dán földgázpiacot első ízben 2000. július 1-jén nyitották meg a legnagyobb ügyfelek előtt, 2004 óta valamennyi ügyfél szabadon választhat szolgáltatót. A szárazföldi gázszállító hálózatot és a szállítási rendszer

működtetését 2004-ben teljes mértékben megnyitották a verseny előtt, és napjainkban a tulajdonos és a hálózattüzemeltető az Energinet.dk, dán állami tulajdonban álló független nyílt részvénytársaság. A szárazföldi gázszállító hálózat üzemeltetésére a harmadik felek hálózati hozzáférése vonatkozó (TPA) szabályozás az irányadó. Az Északi-tenger dán részének földgázmezőit a dán szárazfölddel összekötő tenger alatti vezetékek és a tárolók is a DONG tulajdonában állnak. Az ezen infrastruktúrákhoz való hozzáférés a tárgyalásokon megállapított TPA feltételei szerint történik. A TPA szabályait a Dán Energia szabályozási Hatóság (DERA) felügyeli, amely az energiaágazat független felügyeleti szerve.

4. ÉRINTETT PIACOK

A. FÖLDGÁZ

1. Érintett termékpiacon

- (12) Tekintettel a földgáz érintett termékpiacon, a Bizottság piaci vizsgálata a gáztárolás/rugalmasság, a gáz-nagykereskedelem és a gázszolgáltatás piacainak meghatározására irányult.

A gáztárolás és a gázrugalmasság piaca

- (13) Tekintettel a gáztárolásra és/vagy egyéb rugalmassági eszközökre, a termékpiacon pontos meghatározásának kérdését a határozat nyitottan hagyja.
- (14) A felek a gázrugalmasságra vonatkozóan termékpiacon tették javaslatot, ami magában foglalja a külön tárolókban való tárolást, a termelésben beálló változásokat, a nemzetközi kereskedelmet, a mobilgázt (ún. line-pack), más tüzelőanyagra való áttérést, megszakítható szerződéseket és elosztó csomópontokat határidős kötésekkel.
- (15) A Bizottság szerint a különböző rugalmassági eszközököt csoportra oszthatók, nevezetesen:

— Tárolás nevesített tárolókban.

— Megszakíthatóság, vagy a fogyasztói kereslet (pl. központi kapcsolt hőerőművek) egyéb módon történő alakítása.

— Rugalmas szolgáltatási szerződések (függetlenül attól, hogy azok importra, hazai termelésre vagy másodlagos hazai szolgáltatási szerződésekre épülnek).

— Rugalmas gázkereskedelem elosztó csomópontokon keresztül vagy kétoldalú alapon (attól függetlenül hogy határidős vagy eseti ügyletről van-e szó).

— Mobilgáz (line-pack), azaz szállítási vezetékben történő tárolás a belső nyomás növelésén vagy csökkentésén keresztül.

- (16) A Bizottság piaci vizsgálata azt mutatta, hogy Dánia esetében a meghatározott tárolókban történő tárolás fent említett négy alternatívája közül egyik sem tekinthető teljes mértékben életképes, vagy megfelelően kifejlesztett rugalmassági alternatívának. A Bizottság ugyanakkor úgy véli, hogy az érintett termékpiac meghatározásának (akár rugalmasság, akár tárolás vonatkozásában) kérdése nyitva hagyható.

Nagykereskedelmi gázszolgáltatói piac

- (17) Dánia nagykereskedelmi gázszolgáltatását tekintve a határozat arra a következtetésre jut, hogy Dániában létezik a nagykereskedelmi gázszolgáltatás piaca, amely a következőkből áll:

- valamennyi értékesítés, attól függetlenül, hogy az úgynevezett GTF-en (Gas Transfer Facility – gázátadó rendszer) keresztül, szolgáltatási szerződések vagy egyéb megállapodások alapján történik-e,
- fizikai vagy szerződéses importőrök⁽¹⁾, reimportőrök (újra behozott gáz esetében), (esetleges későbbi) termelők és kereskedők általi értékesítés,
- értékesítés kereskedők (mint pl. szolgáltató vállalatok) vagy központi kapcsolt hőerőművek részére (utóbbiakra vonatkozóan csak akkora mértékben, amennyire legalább néhány, szokásos esetben a szolgáltató által a gáz bizonyos helyszínre történő szállításához nyújtott szolgáltatást átvesznek, illetve a gáz újbóli eladása esetén),

amely kielégíti e fogyasztók azon igényeit, hogy hozzáérjenek a dániai nagykereskedelmi piachoz.

- (18) A Bizottság által elvégzett piaci vizsgálat egyértelmű utalásokat talált arra, hogy a nagykereskedelmi földgázszolgáltatásnak létezik külön piaca. A 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti határozatra adott válaszában a DONG elismerte „a nagykereskedelmi szintű gázértékesítés és gázkereskedelem létezését”, és a kifogási nyilatkozatra adott válaszában sem azt, sem a nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó fenti termékpiac-meghatározást nem vitatta.
- (19) A javasolt ügylet hatással van a svédországi nagykereskedelmre is. A határozat arra a következtetésre jut, hogy a Svédország fogyasztásának kielégítésére szánt gázszolgáltatások tekintetében külön nagykereskedelmi piac létezik. Ennek oka, hogy Svédországban a nagykereskedelmi szolgáltatások piaci helyzete és feltételei eltérőek Dániától.

⁽¹⁾ Ebben a kontextusban a „fizikai behozatal” fogalom alatt a dániai szárazföldi (onshore) rendszerbe/átviteli hálózatba irányuló valamennyi szállítás értendő. Az Északi-tenger kontinentális talapzatának dán részén működő dániai termelő ezért csak úgy vehet részt közvetlen módon a dániai nagykereskedelmi piacon, ha gázt szállít a dániai szárazföldi hálózatba.

Központi kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz piaca

- (20) A határozat szerint a központi (vagyis nagy) kapcsolt hőerőműveknek szolgáltatott földgáz külön piacnak minősül, mivel a központi kapcsolt hőerőműveknek nyújtott szolgáltatás különbözik a nagykereskedelmi piacra irányulótól. Központi kapcsolt hőerőmű azonban vásárlóként vagy értékesítőként beléphet a nagykereskedelmi piacra, emellett a központi kapcsolt hőerőműveknek szolgáltatott földgáz kiskereskedelmi piacának néhány szegmensén szolgáltatást nyújtani kívánó nagykereskedők előtt álló belépési korlátok leküzdhetők.
- (21) A központi kapcsolt hőerőművek részére nyújtott gázszolgáltatás különbözik más kiskereskedelmi piacoktól a nagyobb fokú rugalmasság, a nagyobb fogyasztás, az eltérő fogyasztói minták, az árak és szerződéstípusok, és eltérő szabályozás tekintetében, illetve abban, hogy a központi kapcsolt hőerőművek közvetlenül bekapcsolódhatnak a nagykereskedelmi piacba.

Decentralizált kapcsolt hőerőművek és nagy ipari fogyasztók részére szolgáltatott gáz piaca(i)

- (22) A határozat szerint a decentralizált kapcsolt hőerőművek részére (vagyis kisebb kapcsolt hőerőműveknek) szolgáltatott földgáz és a nagy ipari fogyasztók részére szolgáltatott földgáz egy vagy két különböző termékpiacot képez.
- (23) A kisebb üzleti fogyasztók nem tartoznak ezen termékpiacba, többek között az árakban, az árreakciókban, a marketingben és az elosztási csatornáknak, a tárolási költségekben, a piaci struktúrában, a szolgáltatóváltás arányában és a mérési követelményekben megfigyelhető eltérések miatt.
- (24) A határozat úgy véli, hogy a nagy ipari fogyasztóknak és a decentralizált kapcsolt hőerőműveknek nyújtott szolgáltatások néhány pontban hasonlóságot mutatnak (a gázfogyasztás szintje, gázszolgáltatási szerződések fajtái), de különböznek is egymástól (a kereslet rendszeressége, a különböző tulajdonosi struktúrák, a fogyasztói hűség és a szolgáltatók közötti váltás arányai tekintetében).

Háztartások és kisebb üzleti fogyasztók részére szolgáltatott gáz piaca(i)

- (25) A határozat szerint távadós mérővel nem rendelkező, azaz évente 300 000 m³ alatti fogyasztású ügyfelek tekintetében egy vagy két külön piac létezik. A 300 000 m³ alatti fogyasztással rendelkező kis üzleti ügyfeleknek vagy háztartásoknak történő értékesítések vagy ugyanazon, vagy más termékpiacokhoz tartoznak.

- (26) Dániában az e két fogyasztói típushoz kapcsolódó keresleti és kínálati feltételek számos hasonlóságot mutatnak (magasabb gázárak, alacsonyabb hajlandóság a szolgáltatóváltásra, a fogyasztói állománykezelés eszközeivel szemben támasztott követelmények, szabványosított általános ajánlatok, a márkanév imázsának fontossága, piaci struktúra, tárolási költségek és magas belépési korlátok tekintetében). Számos fontos eltérés is megfigyelhető (a fogyasztás átlagos szintje, árak, költségek és árrepek, eltérő marketingstratégiák).
- (27) A verseny értékelése nem mutat jelentős eltéréseket e két fogyasztói csoport között, és emiatt nyitva hagyható annak kérdése, hogy a háztartásoknak vagy kis üzleti fogyasztóknak nyújtott szolgáltatások ugyanazon érintett piac különböző szegmenseit, vagy két különböző érintett piacot alkotnak-e.

2. Érintett földrajzi piacok

A gáztárolás és a rugalmasság piaca

- (28) A DONG álláspontja szerint a rugalmassági eszközök érintett földrajzi piaca Dániánál nagyobb, és Svédországra, Észak-Németországra és Hollandiára is kiterjed.
- (29) A piac vizsgálatának eredményei ugyanakkor rámutattak arra, hogy a tárolás (vagy rugalmasság) földrajzi piaca, tekintet nélkül az érintett termékpiac kiterjedésére, Dániára korlátozódik. A következtetés mögött álló főbb okok:
- A legtöbb rugalmassági eszköz csak nemzeti szinten hozzáférhető.
  - A határokon átvélő rugalmasság csak fizikai tárolás formájában oldható meg, Svédországban a tárolási kapacitás azonban nagyon szűk (Svédország szinte teljes mértékben dán tárolóktól függ), a németországi tárolók használata pedig korlátozott a nagyobb szállítási távolság és a magasabb szállítási költségek miatt. A Bizottság által elvégzett piaci vizsgálat során kételyek merültek fel a külföldön történő tárolás lehetősége tekintetében.
  - A felek helyi tárolókat használnak hollandiai és németországi tevékenységeikhez.
- (30) A tárolás/egyéb rugalmassági eszközök svéd piaca tekintetében a határozat arra a következtetésre jut, hogy a piac kiterjedése vagy svéd, vagy dán-svéd.

A nagykereskedelmi gázszolgáltatás piaca

- (31) A DONG álláspontja szerint a nagykereskedelmi gázszolgáltatás piaca Dániánál (vagy Dániánál és Svédországnál) nagyobb, és kiterjed legalább Németországra is.

- (32) A piac vizsgálata azt alátámasztó jeleket talált, hogy a nagykereskedelmi gázszolgáltatás piaca Dániára korlátozódik. A határozat arra a következtetésre jut, hogy Svédország nem része annak a földrajzi piacnak, amelynek Dánia része; külön piacot képez, amely kiterjedését tekintve svéd vagy dán-svéd, mivel Svédországban a nagykereskedelmi gázszolgáltatás nem gyakorol erős versenynyomást a dán nagykereskedelmi gázszolgáltatásra. Ehhez hasonlóan megállapítják, hogy Németország, Hollandia és az Egyesült Királyság nem részei annak a földrajzi piacnak, amelynek Dánia része. Ennek okai a következők:

- Dánia teljes gázfogyasztását dán (tengeri) gáz teszi ki.
- 2003–2005 között a (kereskedelmi) behozatal a dán összfelhasználásnak kevesebb mint 12 %-át tette ki.
- Ami azokat az ügyleteket illeti, amelyek általában nem befolyásolják Dániában a nagykereskedelmi gázszükségletet (vagyis a Benelux-államok, az Egyesült Királyság vagy Emden területén működő elosztó csomópontok ügyletei), úgy tűnik, hogy az árak alig gyakorolnak érzékelhető hatást a dán nagykereskedelmi árakra.
- A fent említett különböző országok különböző nagykereskedelmi szereplői ezekben az országokban egymástól jelentősen eltérő piaci részesedésekkel rendelkeznek.
- A piaci vizsgálat rámutat arra, hogy a dán gázfogyasztók kevéssé ismerik a németországi nagykereskedelmi árakat, Dániában a gáz importját a nagykereskedelmi gázbeszerzések gyenge alternatívájának tekintik.
- Azok a nagykereskedelmi gázszolgáltatók, amelyek Németországból Dániába kívánják gázt importálni, jelentős szállítási költségekkel, kapacitáskorlátozással és adminisztratív akadályokkal találják magukat szemben.

- (33) A 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti határozatra adott válaszában a DONG úgy érvelt, hogy az ellundi dániai belépési/kilépési pont német oldalára irányuló gázszállítások a dán gáz-nagykereskedelmi piachoz tartoznak. A piaci vizsgálat eredményei alapján a határozat nyitva hagyja annak kérdését, hogy a dán nagykereskedelmi szintű gázszolgáltatás piaca földrajzilag kiterjed-e ezekre a szállításokra.

Központi kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz piaca

- (34) A központi kapcsolt hőerőműveknek szolgáltatott földgáz piaca valószínűleg csak nemzeti kiterjedésű, és legfeljebb Dániát és Svédországot foglalja magában, mivel nem lehet nagyobb a nagykereskedelmi piac földrajzi kiterjedésénél. Továbbá, a központi kapcsolt hőerőművek szükségletét kielégítő mennyiségeknek csupán egy része szerezhető be a szomszédos országokból.

Decentralizált kapcsolt hőerőművek és nagy ipari fogyasztók részére szolgáltatott gáz piaca(i)

- (35) A decentralizált kapcsolt hőerőművek és nagy ipari fogyasztóknak szolgáltatott gáz piaca vagy piacai nemzeti kiterjedésű(ek), mivel nem kerül sor közvetlen behozatalra. Továbbá, a szomszédos országok piaci struktúrái egyértelmű eltéréseket mutatnak. A Dánia, Németország, Svédország és Hollandia közötti alapvető árkülönbségek még inkább megerősítik a nemzeti piacok létezését.

Háztartások és kisebb üzleti fogyasztók részére szolgáltatott gáz piaca(i)

- (36) A határozat szerint a kisebb üzleti fogyasztók és háztartások részére szolgáltatott gáz piaca(i) Dániában nem nagyobb(ak) a nemzeti piacnál, és valószínűleg regionális kiterjedésű(ek). Annak kérdése, hogy a piac(ok) nemzeti(ek) vagy regionális(ak), nyitva hagyható. Egyrészt, az e piacon történő értékesítésekhez nemzeti értékesítési és ügyfélszolgálati irodákra van szükség, emellett valamennyi olyan szolgáltató, amely Dániában a távadás mérővel nem rendelkező fogyasztókat ellátja, dán vállalat, a nemzeti piacok között pedig nagy mértékű árkülönbségek állnak fenn. Másrészt eddig a fogyasztóknak csupán kevesebb mint 1 %-a döntött úgy, hogy szolgáltatót vált. A regionális elosztóvállalatok saját területeiken emiatt továbbra is jelentős piaci részesedéssel rendelkeznek, a végső fogyasztókra kiszabott árak pedig különböznek a három régióban. A piaci részesedésben mutatkozó jelentős eltérések, valamint a régiók közötti árkülönbségek rendszerint a regionális piacok integráltságának hiányára utalnak.

3. Következtetés a földgázágazat érintett piacaira vonatkozóan

- (37) A határozat a következő érintett piacokat azonosítja:
1. a földgáztárolás dán piaca, illetve a rugalmasság dán piaca; a földgáztárolás svéd piaca, illetve a rugalmasság svéd piaca (svéd, illetve svéd-dán kiterjedésű);
  2. Dánia földgáz-nagykereskedelmi piaca (dán kiterjedésű); Svédország földgáz-nagykereskedelmi piaca (svéd, illetve svéd-dán kiterjedésű);

3. központi kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz dán piaca; központi kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz svéd piaca (svéd, illetve svéd-dán kiterjedésű);

4. decentralizált kapcsolt hőerőművek és nagy ipari fogyasztók részére szolgáltatott földgáz piaca vagy piacai (dán kiterjedésű);

5. kisebb üzleti fogyasztók és háztartások részére szolgáltatott földgáz piaca vagy piacai (dán nemzeti vagy regionális kiterjedésű).

B. VILLAMOS ENERGIA

1. Érintett termékpiacok

Fizikai villamosenergia-termelés és nagykereskedelem; Járulékos szolgáltatások

- (38) Az északi térségben a nagykereskedelmi villamosenergia-értékesítés és -beszerzés jelentős része a Nord Pool Spot ASA északi villamosenergia-tőzsdén zajlik (a továbbiakban: Nord Pool). A fizikai villamos energia Nord Pool alapú nagykereskedelmi formái mellett a termelők/kereskedők és fogyasztók olyan kétoldalú szerződéseket is kötnek, amelyek fizikai villamos energia nagykereskedelmére irányulnak.
- (39) A járulékos szolgáltatások közvetlen fogyasztói az átviteli/szállítási rendszerüzemeltetők (TSO), akik felelősek a hálózaton belüli egyensúly fenntartásáért, és a szolgáltatás vészhelyzetekben történő biztosításáért. A Bizottság piaci vizsgálata egyértelmű jelzéseket talált arra, hogy a járulékos szolgáltatások/rendszerszolgáltatások nagykereskedelmi szinten nem helyettesíthetők egyéb villamosenergia-szolgáltatásokkal. Ezenkívül az üzemeltetők részesedése a kiegyenlítő áramból bizonyos időn túl jelentős eltéréseket mutathat, anélkül, hogy ez kézzelfoghatóan kapcsolódna a villamosenergia-termelés piacán betöltött pozíciójához.
- (40) A határozat szerint ugyanakkor nyitva hagyható e piac/piacok pontos elhatárolásának kérdése. A közvetlen Nord Pool hozzáféréssel nem rendelkező fogyasztóknak történő kétoldalú gázszolgáltatások alkothatnak, vagy nem alkothatnak külön termékpiacot, ugyanez mondható el a járulékos szolgáltatások piacáról.

Villamos energia pénzügyi derivatívák

- (41) A határozat szerint a villamos energia pénzügyi derivatívák külön piacot alkotnak, mivel a pénzügyi piacon alapvetően kockázatokkal kereskednek, míg a fizikai piac fogyasztásra szánt villamos energiával kereskedik, és emiatt a két piac nem helyettesíthető egymással teljes mértékben. Az árkülönbséti szerződések (CfD-contracts for difference) pénzügyi termékei ugyanazon, vagy külön piachoz való tartozásának kérdését nyitva hagyják.

Villamosenergia-kiskereskedelem

- (42) A határozat külön piacnak tekinti a mérőórás és a mérőórával nem rendelkező fogyasztóknak történő szolgáltatást. A piaci vizsgálat egyértelműen megerősítette ezt a megkülönböztetést. Ezek az ügyfélcsoportok különböző árat fizetnek, különböző termékeket fogyasztanak, és különböző módon vásárolnak.

2. Érintett földrajzi piacok**Fizikai villamosenergia-nagykereskedelem**

- (43) A határozat szerint az egyesülés versenyre gyakorolt hatásait külön kellene elemezni a kelet-dániai/nyugat-dániai Nord Pool árzónákban, vagy ezen a két területen együttesen, beleértve Svédországot is, mivel a felek skandináviai tevékenységei szinte kivétel nélkül Dániára korlátozódnak. Ha az egyesülés az árzónák ilyen kombinációjában nem gyakorol kedvezőtlen hatást a versenyre, akkor ennél nagyobb árzónákban sem idézhet elő kedvezőtlen hatásokat.
- (44) A kérdéses művelet tekintetében a villamos energia nagykereskedelmi piacának földrajzi meghatározásával kapcsolatos valamennyi többi kérdés nyitott.

Járulékos szolgáltatások

- (45) A határozat a járulékos szolgáltatásokat nemzeti kiterjedésűeknek tekinti, mivel e szolgáltatások nyújtása az adott árzónán belüli azonnali és megbízható hozzáféréstől függ, illetve mert a hálózatban léteznek szűk keresztmetszetek.

Villamos energia pénzügyi derivatívák

- (46) A villamos energia pénzügyi derivatívák tekintetében a határozat szerint a piac kiterjedtsége legalább pánszkandináv, mivel a villamos energia pénzügyi derivatívák kereskedelme a Nord Pool tőzsdéjén zajlik, miközben az árkülönbözeti szerződések kiterjedhetnek csak egy adott árzónára is, mivel az említett termékekkel kereskedő vállalatok nagyrészt e különleges árzónák nagykereskedői és fogyasztói.

Villamosenergia-kiskereskedelem

- (47) A villamos energia kiskereskedelmi piaca tekintetében a határozat úgy véli, hogy a távadós mérővel rendelkező fogyasztók piaca nemzeti, míg a távadós mérővel nem rendelkezőké nemzeti-regionális. Külföldi gázszolgáltatók közvetlenül nem léptek a piacra, a távadós mérővel nem rendelkező fogyasztók pedig nagyrészt az egyetemes szolgáltatási kötelezettséget teljesítő helyi szolgáltatójuknál maradtak.

3. Következtetés a villamos energia érintett piacaira vonatkozóan

- (48) A határozat emiatt a következő villamosenergia-piacokat határozza meg:
1. villamosenergia-nagykereskedelem (Kelet-Dániára vagy Nyugat-Dániára korlátozódó, illetve annál nagyobb);
  2. (esetleg) kétoldalú, nagykereskedelmi gázszolgáltatások Nord Pool hozzáféréssel nem rendelkező fogyasztók részére (Kelet-Dániára és Nyugat-Dániára korlátozódóan);
  3. (esetleg) járulékos szolgáltatások (Kelet-Dániára és Nyugat-Dániára korlátozódóan);
  4. villamos energia pénzügyi derivatívák (árkülönbözeti szerződések nélkül: a Nord Pool zóna egésze);
  5. lehetséges árkülönbözeti szerződések (Kelet-Dániára és Nyugat-Dániára korlátozódóan);
  6. villamosenergia-értékesítés távadós mérővel rendelkező (üzleti) fogyasztók részére (dán-nemzeti piac);
  7. villamosenergia-értékesítés távadós mérővel nem rendelkező (túlnyomórészt háztartási) fogyasztók részére (dán-nemzeti vagy dán-regionális piacok).

C. EGYÉB PIACOK

- (49) A javasolt összefonódás számos egyéb piacot is befolyásol, azonban nem gyakorol kedvezőtlen hatást a versenyre, vagy az alacsony piaci részesedés, vagy a földrajzi átfedések hiánya miatt. Ezek a piacok: távhő (helyi), pernyehasznosítás (a regionális kiterjedés kérdése nyitott) és CO₂-kereskedelem (valószínűleg EU-szintű).

5. VERSENYJOGI ÉRTÉKELÉS**A KISEBBSÉGI RÉSZVÉNYTULAJDONNAL KAPCSOLATOS ELŐZETES ÉSZREVÉTEL**

- (50) A határozat megvizsgálja a DONG azon érvét, amely az egyesülő felek, illetve az egyesülő felek és harmadik felek közötti, egyesülést megelőző kapcsolatok hatásaira vonatkozik, és megállapítja, hogy az ilyen hatások figyelembe vétele semmi esetben sem ellensúlyozhatja az egyesülés kedvezőtlen hatásait.

A. FÖLDGÁZ**1. A gáztárolás és a rugalmasság piaca**

- (51) A kérdéses ügyben elvégzett piaci vizsgálat alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a DONG jelenleg erőfölénnyel rendelkezik a gáztárolás/rugalmasság dán piacán.

- (52) A határozat szerint a gáztárolás/rugalmasság piaca szükséges kiegészítője más gázüzleti tevékenységeknek, a gáztárolás/rugalmasság piacát közelinek tekinti egyéb gázpiacokhoz. Bár a DONG-on belül két külön társaság felelős a gáz tárolásáért, illetve a gázkereskedelemért, a Bizottság álláspontja szerint e tevékenységek mögött az a közös cél húzódik meg, hogy növeljék a DONG-csoport nyereségességét, és ezt figyelembe véve elemezte a gáztárolás/rugalmasság piacára gyakorolt hatást.
- (53) A határozat szerint a Dániában a két legfőbb független, rugalmasságot biztosító társaság, az E2 és az Elsam megszerzése a DONG-ot arra ösztönzi és teszi képessé, hogy saját tárolási szükségleteit csökkentse azáltal, hogy saját tárolói helyett az E2-t és az Elsamot használja rugalmassági forrásként. Ugyanakkor a versenytárs gázszolgáltatók számára csökkenni fog a rugalmassági alternatívák száma. Ennek eredményeképpen, valamint a dán gáztárolási tarifák alkalmazási módja miatt más gázszolgáltatók tárolási költségei emelkedni fognak, aminek következtében jelentősen gyengülni fog a gázszolgáltatók azon képessége, hogy a DONG-ra versenynyomást gyakoroljanak.
- (54) A határozat emiatt arra a következtetésre jut, hogy a művelet jelentősen akadályozná a hatékony versenyt a gáztárolás lehetséges dán piacán, vagy a gáztárolás/rugalmasság lehetséges dán piacán, különösen azon keresztül, hogy az ilyen piacokon megerősödik a DONG erőfölénye.
- (55) A gáztárolás/rugalmasság svéd piaca tekintetében a határozat arra a következtetésre jut, hogy a dániai verseny lehetséges sérülésének megállapítása alapvetően kiterjeszthető Svédországra is, azonban szükségtelen a svéd piac meghatározott elemeinek részletes értékelése, tekintettel arra, hogy az ügylet átfogó értékelésének eredménye ettől független.
- (57) A határozat, tekintve a vállalat 2004. évi [80–90 %-os] * piaci részesedését ⁽¹⁾, arra a következtetésre jut, hogy a DONG erőfölénnyel rendelkezik a nagykereskedelmi gázszolgáltatások dán piacán. A Bizottság elemezte a DONG erőfölényére potenciálisan versenynyomást gyakorló öt következő tényezőt:
- a dán tengeri gázmezők üzemeltetői,
  - németországi importok a DEUDAN vezetéktől délre,
  - Ellundba újrabehozott (*turnaround*) gáz,
  - likvid dán nagykereskedelmi piac, és
  - új vezetékcapacitások, vagy egyéb importlehetőségek.
- (58) A határozat arra a következtetésre jut, hogy a bemutatott tényezőkből eredő versenynyomás gyenge, illetve rövid távon nem elégséges ahhoz, hogy a DONG piaci pozícióját hatékonyan korlátozza.
- (59) A határozat ezután azt elemzi, hogy az ügylet a jelenlegi és/vagy potenciális verseny megszüntetésén keresztül erősít-e a DONG erőfölényét. Ami az E2 és az Elsam ahhoz fűződő kereskedelmi érdekét illeti, hogy a dán nagykereskedelmi gázszolgáltatások piacán aktív szereplőkké váljanak, a DONG vitatja, hogy az E2 és az Elsam potenciális versenytársai lennének, és úgy érvel, hogy a DONG-ra nem ez a két vállalat gyakorolja a legjelentősebb versenynyomást.

2. A nagykereskedelmi gázszolgáltatás piaca

- (56) A piaci vizsgálat során a Bizottság és a DONG egymástól eltérően ítélte meg a [...] (*)-et követő nagykereskedelmi gázszolgáltatások elemzésének tulajdonított fontosságot. A DONG megkérdőjelezte a [...] * éves időszakon túli kitérés ésszerűségét. A Bizottság álláspontja szerint a gázpiacot az infrastruktúrába történő hosszú távú beruházások és hosszú távú szolgáltatási szerződések jellemzik, ami igazolja a [...] * utáni időszakra kiterjedő elemzést. A határozat ugyanakkor arra a következtetésre jut, hogy az egyesülés a [...] * utáni piaci helyzet figyelembevételével is jelentős versenyellenes hatásokat gyakorol a nagykereskedelmi gázszolgáltatás dán piacára a BGI-projekt fegyverező hatásának megszűnése miatt, illetve arra visszavezethetően, hogy a versenytársak piacra lépésre irányuló döntéseit 2008 kezdetétől az Elsam és az E2 vállalatokkal lefolytatandó, gázszolgáltatási szerződésekre irányuló tárgyalások alakítják.
- (60) A Bizottság szerint elégséges, ha az E2 és az Elsam olyan, jelentős (és nem szükségszerűen a legjelentősebb) versenynyomást gyakorol, amelynek megszűnése versennyel kapcsolatos aggályokhoz vezetne.
- (61) A Bizottság vizsgálata és a határozat arra a következtetésre jut, hogy a javasolt összefonódással az E2, mint tényleges versenytárs, valamint az Elsam, mint a DONG hiteles potenciális versenytársa, eltűnne. A fenti (57) preambulumbekzdésben említett, potenciális versenynyomást gyakorló öt tényező bizottsági elemzése nem változtat ezen a következtetésen. A határozat továbbá arra a következtetésre jut, hogy a Vattenfallnak az E2 és az Elsam gáztüzelésű erőműveiben való kisebb részesedésszerzése nem lesz elégséges ahhoz, hogy ellensúlyozza az E2 és az Elsam DONG-csoportba történő integrációja által okozott versenynyomás megszűnését.

(*) Üzleti titok.

⁽¹⁾ 2005. első felére várhatóan [80–90 %] *.

(62) A fenti horizontális hatások mellett a határozat arra a következtetésre jut, hogy az ügylet fogyasztók kizárásához, valamint ennek eredményeként a hatékony verseny jelentős akadályozásához vezet a DONG, az E2 és az Elsam vertikális integrációja miatt, amely a dániai össz fogyasztás kb. [20–30 %-át] * teszi ki. A DONG versenytársainak emiatt nehezebb lesz a dán gázpiacokra való belépés, akár nagykereskedelmi, akár kiskereskedelmi szolgáltatóként, vagyis emelkednek az e piacokra való belépés korlátai.

(63) A felek rámutattak arra, hogy az Elsam eddig harmadik felektől csak korlátozott mértékben szerzett be gázt, mivel csak néhány swap- és rövidtávú vásárlási megállapodást kötött. A Bizottság azonban úgy véli, hogy az Elsamnak a DONG versenytársai által szolgáltatott gáz legalább potenciális versenynyomást gyakorolt volna a DONG magatartására.

(64) A határozat arra a következtetésre jut, hogy ha a kizárási hatás csak az E2 keresletének kizárására korlátozódna is, az ilyen kizárási hatás jelentősen erősítené a DONG erőfölényét a dán nagykereskedelmi piacon azáltal, hogy egyre kevésbé ösztönözné a harmadik feleket arra, hogy nagy számban belépjenek erre a piacra. Ennek az az oka, hogy ezeddig Dániában a független (monopóliumhoz nem kötött) harmadik felek által támasztott összereslet szinte teljes mértékben az E2-re esett. A javasolt egyesülés ennek eredményeként emelni fogja a dán nagykereskedelmi piac belépési korlátait, mivel olyan vállalat versenyét szünteti meg, amely a nagykereskedelmi piacon jelentős mennyiségű földgázt vásárolt belső felhasználásra, illetve más felhasználók ellátása céljából.

(65) A határozat arra a következtetésre jut, hogy a javasolt összefonódás megszünteti a DONG-ra nehezedő jelentős versenynyomást a földgáz-nagykereskedelem dán piacán. Tekintve, hogy ezen a piacon biztosított a DONG erőfölénye, a javasolt ügylet valószínűleg a hatékony verseny jelentős akadályozásához vezet, különösen a DONG erőfölényének megerősítésén keresztül.

(66) A svédországi nagykereskedelmi gázszolgáltatást tekintve, a DONG ezen a piacon is jelentős erőfölénnyel rendelkezik⁽¹⁾. A határozat nyitva hagyja annak a kérdését, hogy vajon a DONG egyedüli, vagy közös erőfölénnyel rendelkezik-e a svéd vagy a dán-svéd nagykereskedelmi gázszolgáltatások piacán, mivel az említett piacok bármelyikén jelentkező káros hatások visszavezethetők lennének azokra a káros hatásokra, amelyeket a művelet a dániai nagykereskedelmi piacra gyakorol.

3. A központi kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz piaca

(67) A határozat szerint a központi kapcsolt hőerőműveknek szolgáltatott földgáz dán és svéd piacain nem követ-

kezhet be sem fogyasztó-, sem inputkizárás, mivel a) legalább 2009-ig központi kapcsolt hőerőművek nem szenvedhetnek kárt sem a dán, sem a svéd piacokon központi hőerőműveknek nyújtott szolgáltatásból, és b) 2009 után a központi kapcsolt hőerőműveket védenék, amennyiben a nagykereskedelmi piac működését megerősítené a felek által javasolt gázfelszabadítási program.

(68) A potenciális verseny tekintetében a határozat arra a következtetésre jut, hogy az E2 és/vagy Elsam valószínűleg nem tekinthető potenciális belépőnek a központi kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz piacán, mivel nem tűnik valószínűnek, hogy más központi kapcsolt hőerőművek hajlandóságot mutatnának arra, hogy gázszükségeiket közvetlen versenytársaiktól elégítsék ki.

(69) A határozat emiatt úgy véli, hogy az összefonódás sem Dániában, sem Svédországban nem vezet a hatékony verseny jelentős akadályozásához a központi kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz piacán.

4. Ipari fogyasztók és decentralizált kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott gáz piaca(i)

(70) A határozat megállapítja, hogy a DONG erőfölénnyel rendelkezik, és a belátható jövőben meg is fogja őrizni erőfölényét, ami [60–70 %-os] * piaci részesedést tett ki 2004-ben, az utolsó olyan évben, amelyre vonatkozóan megbízható piacirészesedés-adatok állnak rendelkezésre. Nincsen ok annak feltételezésére, hogy a DONG piaci részesedése a belátható jövőben 50 % alá esne.

(71) Az előző termelési-értékesítési fázis tekintetében a DONG erőfölénye a nagykereskedelmi, tárolási, tengeri gáz és import vezetékek piacain tovább erősíti a DONG pozícióját az ipari fogyasztók és decentralizált kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott gáz ezen piacán/piacain, mivel a gáztárolás és a gázhoz való hozzáférés fontos versenytényezők az említett fogyasztói csoportok részére történő szolgáltatás kontextusában.

(72) A DONG versenytársai továbbá nem veszélyeztetik a DONG erőfölényét, mivel a HNG/MN és a Statoil Gazelle kis vállalatok, mivel a HNG/MN pénzügyi tekintetben gyenge versenytárs és a DONG és a HNG/MN között szoros kapcsolatok állnak fenn.

(73) Az E.ON és a Shell is igen szerény részesedéssel rendelkeznek az ipari fogyasztók és decentralizált kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott gáz dán piacán/piacain, az E.ON skandináviai tevékenységeit valószínűleg a svéd piacra fogja összpontosítani.

⁽¹⁾ A DONG értékesítési stratégiája szerint ez 2005-ben legalább [40–55 %-ot] * tett ki, a Svéd Versenyhatóság legutóbbi határozata (556/2004) szerint 2003-ban [70–80 %] * volt.

- (74) A határozat további olyan jeleket talált, amelyek alátámasztják a DONG-nak az egyesülést megelőzően fennálló, megerősített erőfölényét: a nagy piaci szereplők között a DONG esetében a legalacsonyabb a szolgáltatót váltó fogyasztók aránya. A DONG van a legjobb helyzetben ahhoz, hogy kettős üzemanyag alapú termékeket kínáljon, emellett a DONG képes volt arra, hogy több decentralizált kapcsolt hőerőművel viszonylag szoros kapcsolatot alakítson ki.
- (75) A határozat arra a következtetésre jut, hogy a javasolt művelet erősíti a DONG erőfölényét, a piacra lépés korlátainak emelése, valamint a potenciális verseny megszűntetése miatt.
- (76) A javasolt művelet megemeli a piacra lépés korlátait, mivel más piaci szereplők számára megnehezíti a gázszolgáltatás terén a kritikus méret elérését, ha a gáz dániai össz fogyasztásának 20 %-a eltűnik a piacról. Az egyesülés következtében ezenkívül erősödik a DONG decentralizált kapcsolt erőművekhez való, amúgy is privilegizált hozzáférése. Az egyesülés továbbá növeli a gáztárolás területén az input kizárásának, illetve annak kockázatát, hogy a versenytársak gáztárolással kapcsolatos költségei megemelkednek, ami a piacra lépés korlátait még magasabbra emeli. Emellett az összefonódás valószínűleg emeli a piacra lépés korlátait a nagykereskedelmi piacokon, ami megnehezíti a DONG versenytársainak a gáz versenyalapú beszerzését. Ezenkívül az egyesülést követően a DONG privilegizált helyzetben lesz a kettős üzemanyag alapú termékek kínálása terén is, miközben az egyéb versenytársaknak egyre nehezebb lesz a DONG ajánlatával versenyezni.
- (77) A javasolt művelet erősíti továbbá a DONG erőfölényét azáltal, hogy megszünteti az Elsam, E2, Nesa és KE potenciális versenyt.
- (78) Mind az E2, mind az Elsam versenyképes árak mellett fér hozzá nagy mennyiségű földgázhoz, valamint tárolókhoz és rugalmassági eszközökhöz is. Ezenkívül mindkettő elismert „energia” márka. A Bizottság piaci vizsgálatára válaszolók többsége szerint az Elsam és az E2 extra gáz mennyiségeket értékesíthetne részükre. Végezetül, a Bizottság nyomós bizonyítékot talált az E2 piacrálépési lehetőségeire és szándékaira vonatkozóan, a vállalat már 2003-ban és 2004-ben ajánlatokat küldött svéd és dán regionális nagykereskedelmi gázszolgáltatóknak.
- (79) Mind a NESA, mind a KE komoly energiamárka, a kettős üzemanyag alapú termékek értékesítésén keresztül költségzsinergiát és fokozott fogyasztói hűséget érhet el. A két társaság széles körű hozzáféréssel rendelkezik az ipari fogyasztókhoz. A DONG és a Statoil Gazelle is potenciális versenytársaknak tekinti a KE-t, az Elsamot és az Energi E2-t a dán gázpiacon.
- (80) Ezen okokból a határozat arra a következtetésre jut, hogy a javasolt művelet jelentősen akadályozza a hatékony versenyt, különösen a nagy ipari fogyasztók és decentralizált kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott földgáz piacán/piacain való erőfölény létrehozásán vagy erősítésén keresztül.
- 5. Háztartások és kisebb üzleti ügyfelek részére szolgáltatott gáz piaca(i)**
- (81) A határozat megállapítja, hogy a DONG két regionális területen rendelkezik erőfölénnyel [90–100 %] * feletti piaci részesedéssel, és rámutat arra, hogy ezt az erőfölényt megerősítik a magas piacrálépési korlátok, a DONG gáztárolók felett gyakorolt ellenőrzése, a tengeri mezőkből termelt gázhoz való hozzáférés, valamint a nagykereskedelmi piacon élvezett erőfölénye.
- (82) Nemzeti piac létezésének alternatív feltételezése mellett a DONG és a HNG/MN vállalatok közös erőfölénnyel rendelkeznek, egyenként [25–35 %-os] * és [55–65 %-os] * piaci részesedéssel. A két vállalat szorosan kapcsolódik egymáshoz. A piac nagyfokú transzparenciát mutat, ami miatt könnyen kimutatható az oligopolista magatartástól való eltérés. A termék nagyfokú homogenitása elősegíti a magatartás hallgatolagos összehangolását. A fogyasztói hűség aránya nagyon magas, ami magas piacrálépési korlátokat eredményez. Továbbá, hatékony retorziós mechanizmusok működnek az eltérő magatartást tanúsító oligopolistával szemben, és az eredeti állapot fenntartásához számottevő közös érdek fűződik.
- (83) A határozat megállapítja, hogy a DONG erőfölénye erősödni fog a magas piacrálépési korlátok miatt, és bizonyos mértékben a potenciális verseny megszűnésén keresztül.
- (84) Az összefonódás emelni fogja a piacrálépési korlátokat a tárolási költségek növekedése miatt, illetve azért, mert megnehezíti a kritikus méret, valamint a pénzügyi életképességhez szükséges méret- és választékgazdaságosság elérését. A művelet továbbá eltávolítja a nagyobb fogyasztókat a különböző olyan piacokról, amelyek rugalmassága felhasználható lenne a háztartások és kisebb üzleti fogyasztók rugalmassági szükségleteinek kiegyensúlyozására. Végezetül, a dán nagykereskedelmi gázpiac likviditásának valószínűsíthető csökkentése növeli a DONG azon képességét, hogy kizárja versenytársait a nagykereskedelmi szintű gázpiachoz való hozzáférésekből.
- (85) Az összefonódás bizonyos mértékig meg fogja szüntetni a villamosenergia-kiskereskedő KE és a NESA potenciális versenyt (mindkettő a koppenhágai nagykörzetben rendelkezik fogyasztói bázissal). A két vállalat már rendelkezik értékesítési irodákkal, értékesítési feladatokat ellátó munkatársak széles körével, IT-felszereléssel és működőképes számlázási rendszerekkel. Mindketten kiterjedt fogyasztói állománnyal rendelkeznek, amelyekre támaszkodhatnak a kiskereskedelmi gázpiacra való belépéskor. Mindkét vállalat figyelemre méltó márkanévvel rendelkezik nemzeti, és különösen regionális szinten. Emiatt a NESA és a KE vonatkozásában nem állnak fenn azok a magas piaci korlátok, amelyekbe a piacrálépők többsége ütközne. [...] *.

- (86) Másrészt, számos KE-fogyasztó a főzéshez szükséges energiaigényét városi gázból, fűtési igényét pedig távhőből fedezi. Ugyancsak figyelembe kell venni, hogy a NESA és a KE villamosenergia-fogyasztói bázisának többségét csak a HNG/MN vállalattal való versenyben lehetett volna felhasználni, amelynek gázelosztó területei átfedik a NESA és a KE, de nem a DONG területeit.
- (87) A határozat azt is felismeri, hogy más villamosenergia-szolgáltató vállalatok is beléphetnek a kisebb üzleti fogyasztók és háztartások részére szolgáltatott gáz piacára, de arra a következtetésre jut, hogy a KE és a NESA különleges helyzetben van a gázhoz való hozzáférés tekintetében: ez más villamosenergia-szolgáltató vállalatoknak nehézséget jelentene.
- (88) Ezen okokból a határozat arra a következtetésre jut, hogy a javasolt egyesülés jelentősen akadályozni fogja a versenyt a háztartások és kisebb üzleti fogyasztók részére szolgáltatott gáz piacán vagy piacain, különösen az erőfőlény erősítésén keresztül, függetlenül attól, hogy ezeket a piacokat/ezt a piacot regionálisként vagy nemzetiként határozták-e meg.
- 6. A földgázpiacok értékelésével kapcsolatos következtetések a bejelentett összefonódás módosításainak figyelembevételét megelőzően**
- (89) A határozat arra a következtetésre jut, hogy az ügylet a hatékony verseny jelentős akadályozásához vezet, különösen erőfőlény növelésén keresztül a következő termékcsoportokon:
- Nagykereskedelmi gázszolgáltatás Dánia (és potenciálisan Svédország) számára
  - Gáztárolás és rugalmasság (függetlenül attól, hogy kizárólag Dánia, vagy Svédország vonatkozásában is)
  - 1 vagy 2 piacnak tekintett, nagy üzleti fogyasztók és decentralizált kapcsolt hőerőművek részére történő gázszolgáltatás Dániában
  - 1 vagy 2 piacnak tekintett, kisebb üzleti fogyasztók és/vagy háztartások részére történő gázszolgáltatás Dániában.
- B. VILLAMOS ENERGIA**
- (90) A határozat szerint az összefonódás nem kelt versennyel kapcsolatos aggályokat a villamosenergia-piacok egyikén sem.
- 1. Villamosenergia-nagykereskedelem**
- (91) A határozat megállapítja, hogy az Elsam és az E2 első látásra erőfőlényrel rendelkezik saját, villamosenergia-nagykereskedelmi Nord Pool árzonájában, amennyiben ezek az árzonák más Nord Pool árzonáktól elszigeteltek, mivel az árzonákon belüli szél-erőművek és decentralizált kapcsolt hőerőművek által gyakorolt tényleges versenynyomás alacsony fokú.
- (92) A tervezett ügylet hatásait ugyanakkor nagy valószínűséggel kiegyenlíti az a piacirészesedés-vesztés, ami mögött a kelet- és nyugat-dániai erőművek Vattenfallnak történő, feltételekhez kötött értékesítése áll, ami életképes versenytársat hoz létre a területen jelen levő szolgáltatók árzonájában, jelentősen csökkentve azok piaci részesedését. A határozat továbbá arra a következtetésre jut, hogy az Elsamnak és az E2-nek nem áll szándékában, hogy egymás területeire belépjenek, emellett a DONG elvetette annak lehetőségét, hogy beszálljon a gáztüzelésű erőműveken keresztüli villamosenergia-termelésbe. A határozat emiatt arra a következtetésre jut, hogy az esetlegesen jelentkező horizontális hatásokat messzemenően kiegyensúlyozza a Vattenfall piacra lépésének biztosabbra vehető és azonnal jelentkező pozitív hatása.
- (93) A vertikális hatások tekintetében a határozat megállapítja, hogy az egyesülést követően nem valószínű, hogy a DONG emelné versenytársai költségeit (gáz-input tekintetében). Az elvégzett modellszimuláció megerősítette, hogy a kibocsátás jelentős csökkentése a gázárak igen jelentős emelkedését tenné szükségessé. Az egyesüléshez kapcsolódó vertikális hatásokra visszavezethető ilyen emelkedések nem lennének valószínűek a DONG-ra – erőfőlénye ellenére – az egyesülést követően nehezedő versenynyomás fényében. Ezt a következtetést megerősítik a DONG által felajánlott korrekciós intézkedések, amelyek az egyesülést követően szélesíteni fogják a decentralizált kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott gáz alternatív hozzáféréseinek lehetőségeit. Továbbá, még ha az egyesülést követően létrejött társaságnak szándékában is állna a decentralizált kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott gáz árának megemlése, a Kelet- és Nyugat-Dániában megnövekedett verseny fényében (amelyet az idézett elő, hogy erőműveket adtak el a Vattenfall részére) nem valószínű, hogy ez magasabb villamosenergia-árakban mutatkozna meg.
- (94) Továbbá, az Elsam Dán Versenyhatóságnak tett, 2004. márciusi, a Nesa Elsam általi megvásárlásához kapcsolódó vállalásai miatt, amelynek során az Elsa és a Nesa vállalta a decentralizált gáztüzelésű kapcsolt hőerőművekben való részesedése egészének értékesítését, a DONG részéről a jövőben nem valószínű, hogy a decentralizált kapcsolt hőerőművekre bármilyen módon közvetlen befolyást gyakorolna.
- (95) Szintén elemezték az egyesülés azon hatását, amelyet a 2010-re tervezett, Kelet-Dániát Nyugat-Dániával összekapcsoló Great Belt elosztó amúgy pozitív hatására gyakorol. A következtetés szerint amennyiben nem kerülne sor az egyesülésre, a várhatóan 600 MW teljesítményű elosztó által kifejtett versenynyomás minden esetben kisebb lesz, mint a Vattenfall mindkét területre történő belépésének versenynyomást fokozó hatása. Mindez modellszimuláción keresztül is megerősítést nyert.

- (96) A javasolt egyesülés horizontális és vertikális hatásaira irányuló ezen megfontolások és megállapítások a kelet- és nyugat-dániai fogyasztók részére szolgáltatott villamos energia kétoldalú nagykereskedelmére is alkalmazandók, feltételezve a Nord Pool nagykereskedelmi piachoz közvetlen hozzáféréssel valószínűleg nem rendelkező nagykereskedelmi fogyasztók külön piacának létezését.
- (97) A tágabban értelmezett Nord Pool árzóna kontextusában a felek 10 % alatti piaci részesedéssel rendelkeznek még olyan piacon is, amely csak Svédországot és Dánia mindkét részét foglalja magában.

2. Járulékos szolgáltatások

- (98) A határozat megállapítja, hogy az egyesülés előtti Elsam és E2 saját területén kismértékű versennyel nézett szembe, miközben a DONG-nak valamennyi területen komoly versenytársa lesz, nevezetesen a Vattenfall. Az egyesülés emiatt nem vezet versenyproblémákhoz a járulékos szolgáltatások lehetséges piacain Kelet-Dániában és Nyugat-Dániában.

3. Villamos energia pénzügyi derivatívák

- (99) A villamos energia pénzügyi derivatívák kereskedelmének északi piacán az egyesülő felek kombinált piaci részesedése kevesebb mint 10 %. Ez az alacsony piaci részesedés elosztatja az ilyen piacon felmerülő valamennyi aggályt.
- (100) A kelet- és nyugat-dániai árkülönbözeti szerződések potenciális piaca tekintetében az E2 és az Elsam saját területeiken egyértelműen az árkülönbözeti szerződések legnagyobb értékesítői. Várható ugyanakkor, hogy a villamosenergia-előállításához kapcsolódó vagyontárgyak Vattenfall részére történő értékesítése azt eredményezi, hogy a Vattenfall lesz mind Kelet-, mind Nyugat-Dániában az árkülönbözeti szerződések legnagyobb értékesítője.

4. Kiskereskedelmi villamosenergia-szolgáltatás üzleti fogyasztók részére

- (101) A határozat megállapítja, hogy a verseny jelenlegi szintje a távadós mérővel rendelkező fogyasztók részére szolgáltatott villamos energia dán piacán magas. Az egyesült társaság teljes piaci részesedése [20–30 %]* lesz. Az egyesülést követően létrejött társaság látványosan felzárkózik a piacvezetőhöz, az EnergiDanmarkhoz. Ezen túlmenően a fogyasztók számos versenytársat életképes alternatívának tekintenek.

5. Kiskereskedelmi villamosenergia-szolgáltatás kisebb standard terhelésű fogyasztók részére

- (102) A művelet a piaci részesedések átfedéséhez vezet a kisebb fogyasztók részére szolgáltatott villamos energia kiskereskedelmi piacán. Az e dániai piacon zajló verseny meglehetősen töredezett képet mutat, csak kevés háztartás tért át eddig a hagyományos helyi szolgáltatóról új szolgáltatóra. A nemzeti, dán piacon a DONG lesz a legnagyobb vállalat, bár kb. [25–30 %-os]*, korlátozott piaci részesedés mellett.
- (103) Noha a NESA és a KE azon jelentősebb vállalatok körébe tartozik, amelyekhez a fogyasztók váltottak, más versenytársak is összehasonlítható mértékben szereztek fogyasztókat.
- (104) Regionális piacokat feltételezve a határozat megállapítja, hogy a művelet nem vezet a Nesa, a KE és az FE saját szolgáltatási területein elfoglalt pozíciójának megerősítéséhez, mivel más versenytársak, mint pl. az OK és az EnergiDanmark a területi szolgáltatókhoz hasonlóan jó piaci pozícióval rendelkeznek, akárcsak az egyesülésben résztvevő többi fél.

6. A villamosenergia-piacok versenyjogi értékelésének következtetései

- (105) A határozat megállapítja, hogy az összefonódás nem vezet a hatékony verseny jelentős akadályozásához a villamosenergia-nagykereskedelem bármely lehetséges, érintett piacán, a járulékos szolgáltatások piacán, a villamos energia pénzügyi derivatívák piacán, az üzleti fogyasztók részére, vagy a kisebb fogyasztók részére szolgáltatott villamos energia kiskereskedelmi piacán, különösen erőfölény létrehozásán vagy erősítésén keresztül.

6. VÁLLALÁSOK

A. A VÁLLALÁSOK ISMERTETÉSE

1. Gáztárolók értékesítése

- (106) A gáztárolás/rugalmasság piacához kapcsolódó versenyaggályok elosztatása céljából a DONG vállalta, hogy 2007. május 1. előtt értékesíti a jütlandi Lille Torupban található nagyobbik gáztárolóját. Csak a vásárló jogosult arra, hogy kapacitást adjon el a Lille Torup gáztárolóból a 2007/2008-as gáztárolási évben, amely 2007. május 1-jétől 2008. április 30-ig tart. A DONG vállalja, hogy az adásvételi szerződés megkötését követő 10 éves időszakban a Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül nem szerez közvetlen vagy közvetett befolyást a tároló valamely része vagy egésze felett.

2. Gázfelszabadítási program

- (107) A nagykereskedelmi piacokkal kapcsolatban felmerült versenyaggályok eloszlátása céljából a DONG gázfelszabadítási programra tett vállalást, ami révén Dániában lehetővé válik harmadik felek számára a földgázhoz való hozzáférés. Az évente felszabadított gáz 400 millió m³ (összesen 2,4 milliárd m³), amelyet 2006-tól 2011-ig bocsátanak aukcióra, és az aukciót követő gázévekben szállítják. A mennyiségek a 2005. évi dán össz fogyasztásnak megközelítőleg 10 %-át teszik ki. A piaci feltételek jelentős változása esetén a DONG – bizonyos feltételek mellett – kérheti a Bizottságtól a gázfelszabadítási program megszüntetését az utolsó két aukció vonatkozásában. A gázfelszabadítási program kétlépcsős aukciós eljárás keretében történik: az „elsődleges aukció” során a DONG rendelkezésre bocsátja a gázt a dániai virtuális kereskedelmi ponton/elosztó csomóponton, majd a swap-ügylettel megegyezően, a sikeres ajánlattevők ugyanezt a gáz mennyiséget a DONG rendelkezésére bocsátják az északnyugat-európai 4 meghatározott elosztó csomópontok egyikén. Az elsődleges aukció során nem értékesített mennyiségeket egy későbbi időpontban, de ugyanabban az évben megrendezésre kerülő hagyományos gázfelszabadítási aukció keretében értékesítik. A vállalások tartalmaznak továbbá egy fogyasztót mentesítő záradékot, amely szerint a DONG meglévő közvetlen fogyasztói közül azok, akik részt vesznek az aukciós eljárásban, vagy olyan kereskedőtől/nagykereskedőtől vásárolnak gázt, akik az aukciókon tételt kaptak, jogosultak arra, hogy csökkentsék a DONG-gal szemben fennálló szerződéses vásárlási kötelezettségüket.

B. A BENYÚJTOTT VÁLLALÁSOK ÉRTÉKELÉSE

1. A javasolt vállalások tárolás/rugalmasság piacára gyakorolt hatásai

- (108) A javasolt vállalások tárolás/rugalmasság piacára gyakorolt legfőbb hatása a Lille Torupban található gáztároló értékesítéséből származik. A gázfelszabadítási program emellett meg fogja növelni a dán nagykereskedelmi piac likviditását és ezáltal új rugalmassági forrásokat biztosít.
- (109) Azáltal, hogy értékesítik a két dán gáztároló közül a nagyobbikat, amely megközelítőleg 400 millió m³ kapacitással rendelkezik egy évet meghaladó kapacitás-igénybejelentés nélkül, növekedni fog az ezen a piacon zajló verseny, attól függetlenül, hogy a gáztárolás vagy rugalmasság piacáról van szó. A tárolás/rugalmasság ezen mennyiségei a dán tárolási kapacitás több mint 57 %-át teszik ki, ami egyben a Dániában rendelkezésre álló összrugalmasság meglehetősen nagy része.
- (110) A Lille Torupban található gáztároló értékesítése a piaci szereplők szerint pozitív hatást gyakorol a versenyre a tárolás/rugalmasság dán piacán.

- (111) A Dániában rendelkezésre álló rugalmasságra gyakorolt pozitív hatás a gázfelszabadítási programból is ered, amely kiegészíti a piacon a Lille Torup tároló értékesítéséből származó rugalmasságot.

- (112) A vállalások mindkét eleme, vagyis a gáztároló értékesítése és a gázfelszabadítási program, a svéd piacokon is pozitív hatással jár. A DONG és a Lille Torup tároló jövőbeni üzemeltetője között zajló versenyből a svéd gáztárolók ügyfelei is profitálnak. Ugyanez vonatkozik a gázfelszabadítási program hatásaira.

2. A javasolt vállalások földgáz-nagykereskedelmi piacra gyakorolt hatásai

- (113) A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a DONG által felkínált gázfelszabadítási program a gáztároló értékesítésével együtt elégséges a Bizottság által azonosított, a nagykereskedelmi piaccal kapcsolatos valamennyi versenyaggály eloszlátásához.
- (114) A gázfelszabadítási program tekintetében swapügylet, illetve első vagy második aukció keretében történő értékesítésre felajánlott évi 400 millió m³ gáz a dán kereslet megközelítőleg 10 %-át teszi ki.
- (115) A fogyasztók kizárása tekintetében ezek a mennyiségek, a fogyasztót mentesítő rendelkezéssel együtt, kompenzálják azokat a mennyiségeket, amelyeket az E2 az utóbbi években rövid távú szerződések keretében Dánián belül illetve kívül szerzett be, és amelyek a dán kereslet megközelítőleg 5 %-át teszik ki. A felszabadított mennyiségek továbbá kompenzálják azokat a pótlólagos mennyiségeket, amelyeket mind az Elsam, mind az E2 valószínűleg beszerzett volna a DONG-gal kötött hosszú távú gázszolgáltatási szerződéseik 2009-ben történő lejártát megelőzően.
- (116) A mennyiségek emellett kompenzálják az Elsam, de különösen az E2 potenciális versenyének megszűnését. Nehéz ugyanakkor elegendő bizonyossággal meghatározni, hogy ezek a vállalatok milyen mennyiségeket értékesítettek volna a belátható jövőben. Az E2 által, illetve a részére eszközölt importok, együttvéve az összes versenytárs piaci részesedésével (a [...] * nélkül) összesen (vagyis a DONG valamennyi független versenytársát együttvéve) a 2004. évi dán kereslet kb. 10 %-át tették ki.

- (117) Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy ezekre a mennyiségekre olyan rugalmassági rendelkezések is kiterjednek, amelyek révén ez a gáz a dán nagykereskedelmi piacon valamennyi felhasználási célra vonzóvá válik.
- (118) Különös fontosságú elem a fogyasztót mentesítő rendelkezés, amely az ilyen gáz vásárlóit arra ösztönzi, hogy azt Dániában használják fel, bátorítja a piacra lépést és elhárítja a fogyasztók kizárásával kapcsolatosan felmerült aggályokat.
- (119) A piaci szereplők jelentős része szerint a gázfelszabadítási program időtartama és terjedelme elégséges ahhoz, hogy kiegyenlítse az egyesülés dán nagykereskedelmi piacra gyakorolt káros hatásait.
- (120) A gáztároló értékesítését célzó korrekciós intézkedés előnyös hatást gyakorol a dán nagykereskedelmi piacra. Ennek oka, hogy a DONG-tól független gáztárolási kapacitásokhoz való diszkriminációmentes hozzáférés meghatározó fontossággal bír a harmadik felek nagykereskedelmi tevékenységeinek ösztönzésében Dániában.

3. A javasolt vállalások földgáz-kiskereskedelmi piacokra gyakorolt hatásai

Ipari fogyasztók és decentralizált kapcsolt hőerőművek részére szolgáltatott gáz piaca(i) és kisebb üzleti ügyfelek és háztartások részére szolgáltatott gáz piaca(i)

i. A belépési korlátok emelése (vertikális problémák)

- (121) A határozat megállapítja, hogy a gázfelszabadítási program az ezen piacok belépési korlátainak emeléséhez fűződő minden aggályt eloszlat.
- (122) Pontosabban, a gázfelszabadítási program a fogyasztót mentesítő záradék révén oszlatja el a fogyasztók kizárásával, valamint a kritikus méret elérésével kapcsolatos aggályt. Az aukcióra bocsátott 400 millió m³ az ipari fogyasztókat és a decentralizált kapcsolt hőerőműveket ellátó piac 17 %-át, a kisebb üzleti fogyasztókat és háztartásokat ellátó piac 45 %-át teszi ki.
- (123) A felszabadítandó éves gázmennyiség jelentős hatást gyakorol a dán gáz-nagykereskedelmi piac likviditására és ösztönözni fogja az e piacokon aktív, vagy ezekre belépni szándékozó versenytársakat arra, hogy a DONG mellett kettős üzemanyag alapú földgáz/villamos energia szolgáltatásokat nyújtsanak.

(124) A központi kapcsolt hőerőművek – amelyek a szolgáltatók rugalmassági igényei és az input kizárás lehetséges kiegyensúlyozó tényezői – rugalmasságának megszüntetéséhez kapcsolódó aggályokat eloszlatják a gázfelszabadítási program rugalmassági rendelkezései, valamint a Lille Torupban található gáztároló értékesítése, ami a két dán gáztároló között versenyt idéz elő.

(125) A határozat ezért arra a következtetésre jut, hogy a vállalkozások által ismertett belépési korlátok nem magasabbak az egyesülés előtti helyzethez képest.

ii. A potenciális verseny megszüntetése

(126) A határozat szerint ezeken a piacokon a magas belépési korlátok általános csökkentésével ellensúlyozható a potenciális versenyvesztés.

(127) A gázfelszabadítási program tekintetében ez kétféleképpen valósítható meg. Először, a gázfelszabadítási program keretében javul a gázhoz való hozzáférés, az ehhez társított rugalmasság ösztönzi a potenciális versenytársak piacra lépését. Másodszor, a fogyasztót mentesítő mechanizmus a dán gázpiac(ok)ra belépni szándékozó, a gázfelszabadítási programon keresztül gázt vásárló potenciális versenytársak számára viszonylag megkönnyíti a fogyasztókhöz való hozzáférést.

(128) Másodszor, a tároló értékesítését célzó korrekciós intézkedés ösztönzi a piacra lépést azáltal, hogy versenyhelyzetet teremt a két dán tároló között, megszüntetve az input kizárásának kockázatát, miközben megerősíti a gáztárolókhöz való nem diszkriminatív alapú hozzáférésbe vetett általános bizalmat.

7. KÖVETKEZTETÉS

(129) A határozat arra a következtetésre jut, hogy a javasolt összefonódás, valamint a benyújtott vállalások nem akadályozzák jelentősen a közös piacon vagy annak jelentős részén zajló hatékony versenyt, különösen nem erőfölényes helyzet létrehozásával vagy erősítésével.

(130) Következésképpen a Bizottság a bejelentett ügyletet a közös piaccal és az EGT-megállapodással összeegyeztethetőnek nyilvánítja, összhangban az összefonódás-ellenőrzési rendelet 2. cikkének (2) bekezdésével, valamint 8. cikkének (2) bekezdésével, illetve az EGT-megállapodás 57. cikkével.